

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13334/2022
14.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Владимир Пријовић адвокат из ..., против тужене ББ из ..., коју заступа Александар Радивојевић адвокат из ..., ради издржавања малолетне деце по тужби и противтужби, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 17/22 од 26.01.2022. године, на седници одржаној 14.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ, у ставовима другим изрека, пресуда Апелационог суда у Београду Гж2 17/22 од 26.01.2022. године и пресуда Другог основног суда у Београду П2 571/19 од 04.06.2021. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужилац АА из ... да на име свог доприноса за издржавање малолетних синова, поред досуђеног плаћа укупно још 13.000,00 динара месечно, од чега: 5.000,00 динара за ВВ и по 4.000,00 динара за ГГ и ДД, сваког 01. до 05. у месецу за текући месец почев од подношења противтужбе 22.01.2016. године па убудуће, док за то постоје законски услови или док ова одлука не буде измењена, уплатом на текући рачун бр. ... код Eurobank а.д. Београд законске заступнице малолетне деце - тужене ББ, с тим да је заостале а неисплаћене износе дужан да исплати одједном у року од 15 дана од достављања ове пресуде.

У преосталом делу се ревизија тужене, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 17/22 од 26.01.2022. године, одбија као неоснована.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П2 571/19 од 04.06.2021. године, ставом првим изреке, обавезан је тужилац да на име свог доприноса за издржавање малолетних синова плаћа месечно 57.000,00 динара, од чега 25.000,00 динара за ВВ и по 16.000,00 динара за ГГ и ДД, сваког 01. до 05. у месецу за текући месец почев од подношења противтужбе, 22.01.2016. године, па убудуће док за то постоје законски услови или док ова одлука не буде измењена, уплатом на текући рачун законске заступнице, с тим да је заостале а неисплаћене износе дужан да исплати одједном. Ставом другим изреке, одбијен је противтужбени захтев тужене у преосталом делу, преко досуђеног а до траженог износа од 85.000,00 динара укупно, односно до износа од 35.000,00 динара за ВВ и по 25.000,00 динара за ГГ и ДД. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака страна сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 17/22 од 26.01.2022. године потврђена је првостепена пресуда у ставовима првом и другом изреке тако што су одбијене жалбе тужиоца (став први изреке) и тужене (став други изреке), као и решење о трошковима поступка из става трећег изреке првостепене пресуде (став трећи изреке), док је жалба тужиоца на став други изреке првостепене пресуде одбачена (став четврти изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23), чије се одредбе у овој правној ствари примењују на основу члана 202. Породичног закона, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до неправилне примене које од процесних одредаба, због чега се ревизијом неосновано указује на постојање битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП. Неосновани су и наводи ревизије којима се посредно указује да је у другостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези с чл. 8. и 231. став 2. ЗПП, јер је другостепени суд имао у виду све околности конкретног случаја, оспорене и неоспорене чињенице и целокупно чињенично стање, правилно утврђено у поступку пред првостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању, брак који су парничне странке закључиле ...2009. године и током кога су добиле синове ВВ (...2010. године) и ГГ и ДД (...2012. године) разведен је током овог поступка, по престанку њихове заједнице живота у мају 2016. године и пресељењу тужене у изнајмљени стан, а њихови малолетни синови поверени су туженој на самостално вршење родитељског права правноснажном пресудом од 15.11.2018. године, којом је и уређен начин одржавања личних односа тужиоца са малолетном децом.

Тужена (рођена 1982. године) је комерцијалиста, запослена је у ... фирми и остварује зараду од 84.000,00 динара, и повремене новчане стимулације (по одлуци менаџмента фирме у којој ради) од по 16.000,00 динара у јулу 2019. и у августу 2020. године, и по 60.000,00 динара у новембру 2020. и мају 2021. године. Не поседује непокретности нити ствари веће вредности, а користи службени аутомобил. Деца и она станују у стану површине 60 м² за који плаћа закуп од 350 евра (закупљен је као празан, те га је она опремила потребним намештајем о свом трошку) и трошкове становања од око 10.800,00 у летњем периоду до 23.800,00 динара током грејне сезоне. Помаже је мајка, претежно тако што децу одводи на тренинге, у школу, приватне часове енглеског језика и и враћа их кући и сестра, чија је помоћ претежно финансијска. За подмирење месечних потреба малолетних синова парничних странака (за исхраном, хигијеном, одевањем, уџбеницима, школским прибором и учешћем у

школским активностима, ваншколским активностима – спортским, приватним часовима страног језика, доколицом), од којих најстарији има здравствене тегобе јер болује од астме, неопходно је око 40.000,00 динара за ВВ и по 35.000,00 динара за близанце ГГ и ДД, док тужена своје личне потребе (не рачунајући исхрану) подмирује месечним износом од око 20.000,00 динара.

Тужилац (рођен 1981) станује у изнајмљеном стану површине око 81 м², у коме су до престанка заједнице живота становали и тужена и деца, за који он не плаћа закупнину и сноси трошкове становања (6.000,00 – 12.000,00 динара месечно). Остварује плату до око 100.000,00 динара, користи службени аутомобил. За издржавање сво троје деце плаћао је месечно 35.000,00 динара од престанка заједнице живота, а до новембра 2017. године 40.000,00 динара, као и половину ванредних трошкова и трошкова гардеробе, с тим што она остаје код њега кад деца нису с њим. Власник је предузећа „ЂЂ“ и заменик генералног директора и сувласник привредног друштва за превоз терета железничким саобраћајем „... превоз“ д.о.о. Београд (са уделом 49%) са својим братом (братовљев удео је 51%), који је генерални директор. То привредно друштво је 2015. године имала 35 запослених, а сада их има преко 100 (у току је конкурс за пријем још радника за плату од око 40.000,00 - 50.000,00 динара), као и 15 аутомобила и више локомотива. Привредно друштво послује успешно, има и значајан нераспоређени добитак (150.655.000,00 динара за 2019. годину), од кога тужиоцу припада сразмеран удео. Тврдњу да је дошло до опадања делатности тужилац није поткрепио ни финансијским извештајем о пословању тог привредног друштва за 2020. и касније године, нити својим исказом, јер је изјавио да не може да се изјасни о вредности опреме и постројења. Након очеве смрти 2015. године, тужилац и његови брат и мајка споразумели су се о подели заоставштине тако да су куће на ... и у ..., стан у коме живи његова мајка и једна гаража припали мајци, а сувласнички удели у поменутом привредном друштву и по једна гаража тужиоцу и његовом брату.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су, имајући у виду да тужилац доприноси издржавању деце износом од 40.000,00 динара, те да на месечну куповину њихове гардеробе троши око 10.000,00 динара и да учествује и у њиховим ванредним трошковима, закључили да је тужиочева финансијска ситуација повољна у мери која му омогућава да учествује у издржавању деце сразмерно вишим износом од оног који би могао да издваја да остварује само приходе од плате у износу који наводи. Због тога су нижестепени судови, руководећи се најбољим интересом малолетне деце парничних странака у смислу одредаба чл. 6. став 1. и 266. став 1. Породичног закона, применом члана 160, у вези с чл. 161, 162. истог закона обавезали тужиоца да на име свог доприноса за издржавање малолетних синова плаћа месечно укупан износ од 57.000,00 динара, односно 25.000,00 динара за најстаријег сина ВВ и по 16.000,00 динара за близанце ГГ и ДД, налазећи да без обзира на висину плате коју остварује он има финансијске могућности да деци пружи овај износ издржавања без опасности да ће његова егзистенција бити угрожена. Истовремено, закључили су и да је захтев преко тих износа превисоко постављен, с обзиром на приходе које остварује тужена и помоћ коју јој пружају сестра и мајка, при чему ће тужена бити у могућности да одговори децјим потребама, не само новцем, већ и старањем о њима, што она и чини, због чега је одбијен захтев за износе преко досуђених а до тражених износа издржавања.

По становишту Врховног суда, основано се ревизијом тужене указује на погрешну примену материјалног права у погледу одлуке којом је одбијен захтев преко досуђених, а до тражених износа на име издржавања.

Породични закон („Службени гласник РС“, бр.18/05, 72/11, 6/15) прописује право и дужност родитеља да се старају о деци (чл. 67. и 68) и право детета на издржавање од оба родитеља (чл. 73. и 154. став 1). Одредбама члана 160. истог закона прописано је да се висина издржавања одређује према потребама детета, као повериоца издржавања и могућностима дужника издржавања (став 1), при чему се води рачуна и о минималној суми издржавања (став 4), као и да потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2), а да могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3). Ако је поверилац издржавања дете, висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања (члан 162. став 3). Висина издржавања се може смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука (члан 164). Пошто је дужан да се увек руководи најбољим интересом малолетног детета, суд није везан границама тужбеног захтева за издржавање (члан 281). И према Конвенцији о правима детета, чије су одредбе суштински уграђене у Породични закон, свако дете има право на животни стандард примерен физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју детета, с тим што родитељи и друга лица одговорна за децу, имају првенствено одговорност у оквиру својих способности и финансијских могућности да обезбеде животне услове за развој детета (члан 27).

У конкретном случају, нижестепени судови нису посветили дужну пажњу одредби члана 162. став 3. Породичног закона према којој висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања. Побийана одлука заснована је на закључку да према приказаним примањима тужиоца као дужника издржавања и износима за које је утврђено да их он већ плаћа на име издржавања, досуђени износи покривају већи део потреба малолетних синова парничних странака, као поверилаца издржавања, те да зато нису испуњени услови за усвајање тужбеног захтева у делу преко досуђеног. Међутим, у конкретној ситуацији судови су пропустили да, имајући у виду животни стандард који је тужилац у стању себи да приушти (да сам користи стан површине преко 80 м², који би био одговарајући и за потребе веће породице, да за стан не плаћа закуп, да нема расходе око превоза, да је имовину велике вредности оставио на располагање другим наследницима у уделима већим од законских, да не зна податке о пословању фирме чији је заменик генералног директора и један од сувласника, што указује на одсуство било каквих финансијских проблема), судском одлуком обезбеде и тужиоцевим малолетним синовима приближан ниво животног стандарда каквим живи тужилац.

Нижестепени судови су, супротно наводима ревизије, правилном применом критеријума за издржавање прописаних одредбама цитираног члана 160. Породичног закона, адекватно утврдили потребе малолетне деце спрам њиховог узраста и активности. Међутим, по налажењу ревизијског суда, реалне могућности тужиоца - имовина којом располаже и финансијски потенцијал његовог успешног привредног друштва, указују на несумњиву могућност тужиоца да, без угрожавања сопствене

егзистенције, омогући својој деци виши ниво стандарда, приближан оном којим он живи, и стога да да доприноси децјем издржавању са још 5.000,00 динара за малолетног сина ВВ и још по 4.000,00 динара за мал. синове ГГ и ДД.

Досуђени износи ће, уз допринос мајке, како у новцу, тако и свакодневном бригом и старањем о деци, допринети подмирењу потреба заједничке малолетне деце на нивоу животног стандарда какав ужива родитељ-дужник издржавања, овде тужилац, при чему, код свих утврђених околности, плаћањем досуђених износа неће бити угрожена његова егзистенција. У преосталом делу ревизијом се понављају жалбени неосновани наводи који су већ били правилно цењени од стране другостепеног суда и оспорава оцена изведених доказа, што представља разлоге због којих се ревизија не може изјавити према члану 407. став 1. ЗПП, те их овај суд не образлаже детаљно, сагласно члану 414. став 2. ЗПП.

На основу изложеног, а како је правилна и одлука о трошковима поступка, Врховни суд је одлучио као у изреци, применом чл. 416. став 1. и 414. став 1. ЗПП.

Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић